

פרשת
חיי שרה
תשפ"ה

גליון המאיר

בה"י
שנה ד'
גליון
קנ"ה

פנינים יקרים, רעיונות מכריקים, סיפורים נפלאים,
מהוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

מאמר המאיר

כאשר ישראל שרויים באחדות מונעים מעצמם כל צרה וממשיכים עליהם ברכות לרוב

הקשר בין אסתר לשרה אמנו

בפרשתן (בראשית כג א): 'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה, ובמדרש (בר"ר נח א): 'רבי עקיבא היה יושב ודורש והציבור מתנמנם. בקש לעוררו, אמה, מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה מאה ועשרים ושבע ותמלוך על מאה ועשרים ושבע מדינות!'

ויעקב השיב לה: 'את אומרת שאעשה כאבא, אני איני כאבא, אבא לא היו לו בנים, אני יש לי בנים, ממך מנע ולא ממני' ובהמשך שם 'אמרה לו, זקנך אברהם היו לו בנים מהגר וחגר מתניו כנגד שרה, אמר לה, זקנתי הכניסה צרתה לביתה, אמרה לו אם הדבר הזה מעכב, הנה אמת', וצריך להבין מה היה הדין ודברים ביניהם.

וביאר על פי מה שאמרו חז"ל (עוקצין פ"ג מ"ב) 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, והענין הוא, כי כאשר ישראל שרויים באחדות גמורה, וכל ישראל אוהבים זה את זה עד שכל אחד מיצר בצרת חבירו ומרגיש בשמחתו אזי אי אפשר שיגיע שום צער לשום אחד מהם, כי כאשר יצטער הלה יצטערו כולם עמו, ובין כלל ישראל בהכרח ישנם צדיקים אשר אין מגיע להם זה הצעה, וממילא אי אפשר להביא הצרה על מי שנגזר עליו בכדי שלא תגרם עגמת נפש לצדיק האוהבו. וכמו כן כאשר נגזר שכר טוב לאחד מהם ע"כ יושפע

המדה שצריך להקפיד עליה בשידוכים

הגאון בעל ברוך טעם זצ"ל שידך את בנו עם בתו של עשיר אחוה שהבטיח להחזיק את החתן על שולחנו למען יוכל ללמוד במנוחת הדעת, באותה תקופה חלה שואב המים של העיר ונפל למשכב, והברוך טעם הצטער מאוד בצער, והרגיש את יסוריו ממש כאילו היה הוא החולה בעצמו, וכמעט שלא היה יכול לאכול או לשתות, והיה מרבה בתפילות ובתחנונים עבורו למען ירפא לו מחליו. באחד הימים הגיעו המחותרים לביקור, והם נרעשו לראות שפניו של הברוך טעם רעות עד מאוד, הם נבהלו וחשבו שמא התחרט הגאון על השידוך ורצה לחזור בו, הרגיעם הברוך טעם וסיפר להם דברים כהוויתן, שאין הדבר נוגע כלל אל השידוך רק חליו של שואב המים הוא שטורד את מנוחתו וגורם לו צער הניכרים על פניו. נענתה המחותרת ואמרה בפליאה: 'האם צריכין להצטער כל כך ע"ז עד כדי שברוך נפש?!... כששמע הברוך טעם את דברי המחותרת הזדעזע ביותר ועל אתר ביטל את השידוך, באמרו: 'אם אין לאשה הזאת את מדת הרחמנות בקרבה להצטער עם השני ולהרגיש בסבלו איני רוצה להשתדך עמה!...'

ונראה לרמז דבר זה במשנה של 'אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן וכו', דמנה שם 'וביקור חולים' וסמך ליה 'והכנסת כלה', לרמז שרק מי שיש לו רחמנות על החולה ומרגיש בצער רצוי להשתדך עמו.

כאשר שמחים בשמחת חבירו ומציעים בצרתו כשל עצמו ממשיכים ברכות לרוב

ונראה לבאר בהקדם מה שכתב הרה"ק מאוסטראוואצ זצ"ל (אור תורה פ' ויצא) לפרש את הפסוקים (בראשית ל א-א): 'ותקנא רחל באחותה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אני, ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלוקים אני אשר מנע ממך פרי בטן, ותאמר הנה אמת וגו' ואבנה גם אני ממנה! וברש"י פירש שהיא אמרה לו: 'וכי כך עשה אביך לאמך, והלא התפלל עליה!'

ישמח לב מבקשי ה'

ביקרא דאורייתא שמחים אנו לבשר צדק, שהספרים החדשים ונפלאים "נר המאיר" עה"ת ומועדים (ב"פ) הגיעו בס"ד למחוז חפצם וניתן כעת להשיגם במקומות דלהלן

בניו יארק:

בכל חניות הספרים
במאנטריאל - טאהש:
בכל חניות הספרים

בירושלים:

"שמש שטיבל" בביהמ"ד קהל יטב
לב ד'סאטמאר - רחוב חגי 24

בבני ברק:

"שמש שטיבל" בביהמ"ד קהל יטב לב דסאטמאר
- רחוב ישמח משה 22
"סאטמאר ספרים" - רחוב קדושת יו"ט 7

הפצת בן ציון שארף
845-587-8105

פניני המאיר

'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים' (בראשית כג א), ובמדרש (בר"ר נח א): 'רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם, בקש לעוררו, אמה, מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה מאה ועשרים ושבע ותמלוך על מאה ועשרים ושבע מדינות!'

נראה לבאר בהקדם מה דכתב בספה"ק אוהב ישראל (פרשת בראשית), ותו"ד, דלכאורה יפלא מאין בא זה שתחטא הארץ לשנות מציווי הקב"ה, ובהעיר לב יש לומר דבאמת הארץ לא חטאה כלל, ואדרבה עשתה עבדות גדול ומסירות נפש בבחינת עבירה לשמה, דכיון שהאדם קרוב לחטוא מחמת יצרו הרע ואז יבוא פגם גדול בשורש נשמתו ולא יועיל לו שום תיקון ותשובה אשר לזאת התחכמה האדמה ושינתה תחילה ציווי הבורא ב"ה כדי כשאחר כך יחטא האדם ח"ו יהיה לו אמתלא נכונה, ששורש גופו מן האדמה ששינתה כבר מרצון הבורא, ויתלה

מאמר המאריך

פניני המאריך

הקלקלה במקולקל ולא יתלה החסרון והסרחון בנשמה הרוחנית. עכדה"ק.

אכן לכאורה זה יוצדק רק אם אזלינן בתר המחשבה, דאז אפשר לומר שלא חטאה הארץ כיון שכוונתה היתה לטובה, מה שאין כן אם אזלינן בתר המעשה, הרי סוף סוף למעשה חטאה האדמה.

והנה איתא בפרקי דרבי אליעזר (פ"ב) שכאשר שמעה הארץ מה שאמר הקב"ה 'אעשה לו עזר כנגדו' בכדי שיפירה וירבה האדם, רעדה ורעשה, 'אמרה לפני בוראה, רבון העולמים, אין בי כח לזון צאנו של אדם, אמר לה הקב"ה אני ואת נזון צאנו של אדם, וחצו שניהם, הלילה להקב"ה והיום לארץ, מה עשה הקב"ה, ברא שנת חיים ואדם שוכב וישן והוא מזונו ורפואתו וחיים לו ומנוחה לו, והקב"ה סומך את הארץ ומשקה אותה והיא נותנת פירותיה ומזון לכל הבריות, עכ"ל. והנה יש לתמוה, כיצד יכולה הארץ לומר 'אין בי כח לזון צאנו של אדם', הלא כל הבריאה נבראת בשלימות ובתיקון על הצד היותר טוב, ואם יש צורך בארץ לזון צאנו של אדם בוודאי נבראת באופן שתספיק לזה. וע"כ לומר דזהו דווקא קודם שחטאה הארץ, אבל לאחר שחטאה נתקלקלה מאופן בריאתה ושוב לא נשאר בה כח להפיק מזון לכל הבריות ולפיכך הוצרך הקב"ה לתקן שינה לבני האדם.

אכן, זהו דווקא אי אמרינן שחטאה הארץ, כנ"ל אבל אי אזלינן בתר המחשבה ואמרינן שלא חטאה הארץ, ליכא למימר הכי וצריך ליתן טעם אחר מדוע נתקנה שינה לבני האדם. ויש לומר שזה נברא בכדי לעשות כמה ניסים לישראל שאירעו על ידי השינה, כמו באחשוורוש שנדדה שנתו ועל ידי זה נסתבבה הישועה.

והנה, מצינו בגמרא (שבת צו) מחלוקת לגבי צלפחד, יש אומרים מן המעפילים היה, ורבי עקיבא אומר מקושש עצים היה, וכתב בספר מתנה טובה (שבת ע) שלדעת רבי עקיבא מוכרחים לומר שסבר מקושש לשם שמים נתכוין ומלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, שהרי צלפחד צדיק היה, עיי"ש. נמצאנו למדים שרבי עקיבא סובר דאזלינן עיקר בתר מחשבתו של האדם.

ובזה יש לפרש המדרש: 'רבי עקיבא היה יושב דורש', דהיינו שהיה דורש בשיטתו, שמלאכה שאין צריך לגופה פטור, דאזלינן בתר המחשבה, 'והיה הציבור מתנמנם', וזה היה כסתירה לשיטתיה, שהרי מן השינה רואים שחטאה הארץ ולא אזלינן בתר מחשבתה שהיתה לטובה רק בתר המעשה, לפיכך אמר להם 'מה ראתה אסתר וכו', דהיינו שביקש לעוררן שהקב"ה תיקן השינה מטעם אחר, בכדי שיעשו ניסים לישראל, כמו בימי אחשוורוש, ולא מטעם שחטאה הארץ, וממילא אין כאן ראייה שהולכים אחר המעשה. ודו"ק.

חשוב בעיניה הן אשר תלד לאברהם כאילו נולד ממנה עצמה, 'אמרה לו אם הדבר הזה מעכב, הנה אמת', דהיינו שרחל קבלה את דברי יעקב ועשתה תשובה על קנאתה באחותה, על כן נתנה את אמתה ליעקב ואמרה: 'הנה אמת' בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אנכי ממנה' כמו שרה, שיהיה חשוב בעיני הן אשר תלד לך כאילו נולד לי עצמי, וכך הוה כשנולד לבלהה דן, אמרה רחל (שם ל ט): 'דנני אלוקים וגם שמע בקולי ויתן לי' בן, וכן אמרה כשנולד נפתלי (שם ל ח) 'נפתולי אלוקים נפתלתי עם אחותי', ומטעם זה כאשר ראתה לאה שעצרה מלדת, חשבה גם היא שמה זהו עונש על שיש חילוק אצלה אם יש ליעקב בנים ממנה או מאשה אחרת, על כן נתנה גם היא את שפחתה ליעקב לתקן דבר זה. עכתודה"ק הנוגעים לענינו.

קבלת התורה בשעות של דן נפתלי
גד' להורות על מדת האחדות
שהיא תנאי לקבלת התורה

ועל פי זה יש לומר טעמא במילתא מה דאיתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מו) שהתורה נתנה באמצע היום ונמשך עד תשע שעות ביום, כי הנה איתא במדרש (ילקוט'ש בראשית רמז קיב) ש"ב שעות היום מכוונים כנגד י"ב שבטים, וכאשר נחשוב נמצא שהשעות בין שש לתשע מכוונים כנגד דן נפתלי גד', ויש לומר שלכך ניתנה תורה בשעות אלו דייקא כי 'ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה' (בר"ד כ ט), והוא שורש כל התורה כולה. לכך ניתנה דווקא בשעות של השבטים הללו שהיו מבני השפחות, שהם מורים על ענין

שכר טוב לכולם, כי בלאו הכי לא יוכל המקבל ליהנות מן השכר בידעו שחבירו חסר משכר זה.

רחל ולאה שמחו בלידת בני השפחות כאילו נולדו להן עצמן

וזהו שאמרה רחל ליעקב, 'וכי כך עשה אביך לאמך, והלא התפלל עליה', כלומה, שהתפלל שהבנים שינתנו לו יהיו ממנה, כי אם לא כן יהיה בעיניו כאילו הוא עצמו לא נפקד לרוב אהבתו אותה, ואם כן גם אתה, אף שיש לך בנים מלאה היה לך להצטער עמי ולהתפלל עלי ממש כאילו גם לך לא היו בנים, ואז וודאי הייתי נושעת, ועל זה השיב לה יעקב 'אבא לא היו לו בנים, אני יש לי בנים, ממך מנע ולא ממני', כלומה, שאין החסרון ממנו אלא ממך, דבחינה זו להשפיע לאחר מחמת שמצטער עמו לא תבוא אלא אם כן שניהם קשורים זה בזה באהבה גדולה כאילו היו גוף אחד, ואת אינך במדרגה זו, שהרי לי עצמי יש בנים, ואם היתה אהבתך שלימה עמי היה לך לשמוח בבנים שיש לי כאילו היו נולדים לך, וכיון שאינך במעלה זו איני יכול להשפיע לך באופן זה. וכנגד זה טענה רחל: 'זקנך אברהם היו לו בנים מהגר וחגר מתניו כנגד שרה', הרי לך שאע"פ שהיו לו בנים מהגר בקשה ממנו שרה שיתפלל עליה, ואע"פ שלא היתה בבחינה זו שאמרת, לשמוח בבנו של אברהם כאילו היה הן שלה, הצליח להמשיך לה ישועה, 'אמר לה, זקנתי הכניסה צרתה לביתה', דהיינו שלא כדברך שלא שמחה בשמחתך, רק אדרבה, היא הלא הכניסה את הגר תחתיה ואמרה (בראשית טז) 'בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה', הרי שהיה

אברהם אבינו זכה לשלימות הימים מכח לבוד

מתאמרא בשם הגר"א זצ"ל על הפסוק 'וה' ברך את אברהם בכל' (בראשית כד א), שבתבת 'בכל' מרומז מצות סוכה, דהוא ראשי תיבות של הפסוקים (ויקרא כג מב-ג): 'בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, ל'מען ידעו דורותיכם'. ע"כ. ויש להבין מה ענין סוכה אצל פסוק זה. ונראה לבאר, דהנה איתא בזה"ק (בראשית קכט. ועיי"ש רכג) על הפסוק 'בא בימים' שאברהם עלה למעלה שלם עם כל ימיו, שעבד את בוראו בכל ימי חייו, ולכאורה קשה, דהא נחלקו במדרש אימתי הכיר אברהם אבינו את בוראו, ולפחות 'בן שלש הכיר אברהם את בוראו', ואם כן כיצד אמרו שעלה שלם עם כל ימיו, הלא חסרים לו אותן שלש שנים שעדיין לא הכיר בהן את הבורא יתברך שמו.

אכן יש לתרץ על פי שאמר הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ע לפרש את הפסוק (תהלים לט ו) 'הנה טפחות נתתה ימי' שהימים הם כמו טפחים דאמרינן בהם לבוד, ואם האדם מוסיף על השבת בכניסתה וביציאתה הוי כל ימות השבוע פחות משלשה סמוך לשבת ומחוברים אליו מכח לבוד, ע"כ. על פי זה יש לומר גם הכא, דהנה כאשר נעשה אברהם בן שלש כבר הכיר את בוראו, כדאיתא בילקוט (פרשת תולדות), ואם כן אותן פחות מג' שנים שעדיין לא הכיר בהם את הבורא יתברך נעשין מחוברים ובטלין לשאר ימי חייו מתורת לבוד ונחשב לו שפיר כאילו עבד כל ימיו את הבורא יתברך שמו, אחת מהנה לא נעדרה.

על פי זה יובן המשך הפסוק 'ואברהם זקן בא בימים' וכמו דאיתא בזה"ק שעלה למעלה שלם עם כל ימיו, וא"ת הלא חסר כמעט שלש שנים, ע"ז ממשך הפסוק לרמז דיני סוכה שיש בה דין לבוד, שעי" דין לבוד נחשב לו כל שנותיו תמים לה'.

מאמר השבת

מי שהוא בבחינת שבת משך כל השבוע אינו נזקק לבריות לידע מה הוא האמת

הנה ידוע שתלמיד חכם הוא בבחינת שבת, ונראה לפרש הכוונה, דאיתא במשנה בדמאי (פ"ד מ"א) שעם הארץ אימת שבת עליו ואינו משקר, אך התלמיד חכם הוא בבחינת שבת כל השבוע, שהוא נזהר על מוצא פיו תמיד ואינו מחליף בדיבורו. ולפי זה יש לפרש מה דאיתא במדרש (מובא בדמשק אליעזר פרשת ויצא) 'כל זמן שהיה יעקב בבית לכן לא שמר אלא שבת', דהנה לכן הארמי היה מקור הרמאות, וכדי שלא ישפיע ממנו ויכשל בשקר שמר יעקב תמיד להיות בבחינת שבת שאז אי אפשר לשקר.

והנה ידוע **מהבעש"ט** זצ"ל שדרכו של היצר הרע להיות 'צובע', דהיינו להראות על עבירה כאילו היא מצוה וכן להיפך, וכתב בבית שמואל אחרון דבר חידוש, דזהו דווקא למי שאינו נזהר בדיבורו ומוציא דבר שקר מפיו, שאז יכול היצר לפתותו גם הוא במדה זו ולצבוע לו את העבירה כאילו היא מצוה, אבל מי שנוהר במוצא שפתיו ואינו מדבר רק אמת, אז אין היצר יכול לפתותו על זה הדרך. עיי"ש.

והנה **העריב נחל** כתב עצה היאך יכול האדם לדעת על דבר מסוים אם הוא מצוה או עבירה, שיסתכל כשחבירו עושה פעולה זו, כי על עצמו היצר מטעהו, אבל אצל חבירו הוא יכול לידע האמת אם הוא מצוה או עבירה. עכ"ד. אמנם לפי הבית שמואל אחרון הנ"ל מי ששומר פיו ולשונו מדבר מרומה אינו זקוק לעצה זו.

ואפשר להעמיס זה בדברי חז"ל שאמרו (שבת קיח) 'עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות', רצו לומר, שתעשה הבחינת שבת שלך גם בימות החול, ותהיה כתלמיד חכם שאימת שבת עליו משך כל השבוע ואינו משקר לעולם, ובאופן זה 'אל תצטרך לבריות', שלא תצטרך להסתכל על אחרים לידע על כל דבר אם היא מצוה או עבירה, כי בלאו הכי לא יוכל השטן לפתותך באופן של שקר.

ובזה נראה לפרש נוסח הזמור: 'כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו' - גם במשך כל ימי השבוע, שעושה כל הימים שלו בבחינת שבת לשמור עצמו משקר, אזי 'שכרו הרבה

מאמר המאמר

להצטער בצער ולשמוח בשמחתו, שזה היתה סיבת הנס, כאמור.

באחד באדר משמיעין על השקלים לעשות סימן לאחדות בחדשו של נפתלי

ומטעם זה נמי 'באחד באדר משמיעין על השקלים' (שקלים פ"א מ"א), דידוע מה שכתב באלשיך הק' הטעם שציוה הקב"ה ליתן מחצית השקל דווקא, להורות שכל יהודי בפני עצמו הוא רק מחצית, ורק בשיתוף עם האחה, באחדות ובדיבוק חברים מגיעים לשלימות. לכן אין זמן ראוי לכך יותר מחודשו של נפתלי, שנולד רק בזכות מדה זו של רחל אמנו שהגיעה לתכלית האחדות והאהבה השלימה.

המשכת הגאולה על ידי מדת האחדות

ובזה אתינן לבאר המדרש הנ"ל: 'רבי עקיבא היה יושב דורש והצבור מתנמנם', דהיינו שראה את הציבור מתנמנם מכובד הגלות ומצטערים ביותר, ביקש לעוררן ולחזקן, 'אמה, מה ראתה אסתר שתמלוק על שבע ועשרים ומאה מדינה, אלא תבוא אסתר שהיתה בת בתה של שרה וכו'. כלומר שהביא להם ראייה מנס הפורים, שבזכות מה זכו ישראל לנס זה, בזכות מרדכי הצדיק ואסתר המלכה שאחזו במידת האחדות של שרה אמנו, שהכניסה צרתה לביתה ונתנה

האחדות הגמורה כנ"ל. וראה זה פלא שתיכף אחר שנתנו רחל ולאה את שפחותיהם ליעקב ותקנו את ענין האהבה ביניהם, נולד יששכר שהוא מקור התורה בישראל, כי כדי לזכות לתורה צריך לתקן את המדה של 'אהבת לרעך כמוך'.

נס חג הפורים בזכות מרדכי שהצטער בצערן של ישראל

ובזה יש לבאר גם הענין של נס חג הפורים שנקבע לחודש אדר דווקא, כי הנה בפסוק נאמר (אסתר ד א) 'ומרדכי ידע את כל אשר נעשה', וכתב **בישמח משה** (עסיס רמזי) שמרדכי כבר ידע לכתחילה שיעשה להם נס ויוושעו, ואף על פי כן 'ויקרא מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר וגו' ויזעק זעקה גדולה ומרה, עיי"ש. ולדברינו יש לומר הטעם, כי הרגיש בצערם של ישראל שהיו נתונים באימת מות מגזירתו של המן, וצערם נגע לו ממש כאילו היה הוא עצמו בצרה זו, אע"פ שידע שלבסוף יוושעו, ואפשר שאכן דווקא בזכות זה זכו לישועה, כמבואר לעיל בשם הרה"ק מאוסטראווצא. ומעתה יש לומר דלהכי סיבב המסבב כל הסיבות שיחול חג הפורים בחודש אדר, כי חודש זה מכוון כנגד נפתלי, שהוא מורה על מדה זו של נושא בעול עם חבירו

להקים 'ישיבה למצוינים' הוא כמו בית חולים לאנשים בריאים לבד

מעשה בראש ישיבה שנכנס אל החזון איש זצ"ל ואמר לו שהוא מתכוין לפתוח ישיבה מיוחדת לבני עליה שבה יתקבלו רק המובחרים והמצוינים שבחבורה, שילמדו בעיון ובהתמדה גדולה רוב שעות היום, והוסיף גם, שבכדי שיוכלו הבחורים לשקוד על תלמודם במנוחה ללא טירדות, יצטרך כל בחור לחתום על התחייבות שלא יתחיל לעסוק בשידוכים לפני היותו בן עשרים וארבעה. נענה החזון איש ואמר לו: 'להקים ישיבה למצוינים בלבד הרי זה כמו להקים בית חולים שבו יתקבלו רק אנשים בריאים, ולגבי מה שאמרת שאתה רוצה להחתים את הבחורים שלא יתאסרו קודם כ"ד שנה, אין בזה שום תועלת, כי הבחורים יכולים לחתום מה שתרצה ולא יצטרכו לקיים את הבטחתם, כי זה הוי 'מתנה על מה שכתוב בתורה', דהזמן הנישואין על פי התורה הוא בן שמונה עשרה לחופה ואין לאחר'. ע"כ.

ומה מאוד יומתק לראות שאברהם אבינו כבר נהג בדרך זו, דהנה איתא בגמרא (יומא כח): 'אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה, שנאמר 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל'. והנה איתא בשם הגר"א שתיבת 'בכל' ראשי תיבות (ויקרא כג מב - מג) ב'סוכות תשבו שבעת ימים, כ'ל האזרח בישראל ישבו בסוכות, ל'מען ידעו דורותיכם, נמצא ש'בכל' רומז על ענין קבלת כלל הציבור ללא הבדל, 'כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, כענין שאמרו (סוכה כז): 'כל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת', והכתוב רמז בזה שאברהם אבינו הקיים ישיבה שבה התקבלו גם חלשים ובינונים, ולא רק מצוינים בלבד.

עוד כתב ברש"י ש'בכל' בגימטריא 'בן', שהיה לו בן והיה צריך להשיאו אשה, והנה כתב המהר"ל (פרשת תולדות) הטעם שדווקא אז התחיל אברהם אבינו לעסוק בזיווגו של יצחק, אחר שכבר היה בן ארבעים, כי הנה חזינן בתורה שזמן הנישואין של האדם הוא ברביעי שנותיו בקירוב, שהרי 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה', ואמרו חז"ל שכן שמונה עשר לחופה, כמה הוא שמונה עשר מתוך שבעים שנה? רביעית ועוד חצי שנה, הוי אומר שזמן הנישואין הוא רביעי שנותיו של אדם ועוד חצי שנה, והנה בדורו של יצחק האריכו שנים יותר משל היום, חמן הממוצע של חיים אז היו קנ"ח שנים, נמצא ארבעים שנה רביעי שנות חיים שבאותו הדור ועוד חצי שנה, לפיכך התחיל דייקא אז לטפל בשידוכו של יצחק. עיי"ש. הרי לנו גם הענין השני שאמר החזון איש, שהבחור צריך להנשא בזמנו, וכן הקפיד אברהם אבינו לעשות אצל יצחק בנו ולא אחר.

מאמר המאריך

מאמר הישבת

מאוד על פי פעלו, שזוכה לשכר זה על ששומר פיו מלשון שקר, שהוא יכול לבדו לידע על כל דבר אם הוא מצוה או עבירה, ואינו נזקק לבריות לצורך זה, רק איש על מחנהו ואיש על דגלו.

בשבת צריכין להעלים עין מן הצדקה

איתא במסכת שבת (ק"ח): 'כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, ויש לדקדק, ולכאורה היה לו לומר בלשון עבר 'אפילו עבד עבודה זרה, ולא בלשון הווה דמשמע שעשוי עדיין עובד עבודה זרה, דלא מסתבר לומר שמוחלין לו כשעדיין השרץ בידו.

אכן נראה לפרש על פי המשנה הראשונה בשבת: 'ציאות השבת וכו' העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים וכו'. דהנה חז"ל אמרו (כתובות ס"ח) 'כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה, ואם כן מה יעשה בעל הבית כאשר העני מתדפק על דלתו בשבת, הלא אם יוציא לו לחוץ יעבור על איסור שבת ואם יתעלם יהיה כעובד עבודה זרה ח"ו. לכן אומרים לו חז"ל בלשונם הזהב: כל המשמר שבת כהלכתו אפילו 'עובד' עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, פירוש, שאינו צריך לחשוש שמא הוא נחשב כעובד עבודה זרה, כי הוא צריך לשמור שבת כפי ציווי הבורא, ואל לו לעשות חשבונות.

עשרה זהב משקלם, ופירש רש"י שרמו על שקלי ישראל בקע לגולגולת, ורמז לשני לוחות מצומדות ועשרת הדברות שבהן, ולכאורה תמוה מאוד, מה ראה לרמז דווקא על שני עינים אלו, אכן לפי האמור יובן היטב, דאליעזר עבד אברהם רצה לרמז לה בטרם גשתו לעשות את השידוך שכאשר היא נכנסת לביתו של אברהם אבינו וברצותה להמנות על האמהות של כלל ישראל עליה להשתלם במדה זו של אחדות להשתתף בצערו ובשמחתו של השני כצורה ובשמחתה שלה עצמה. ולכן הראה לה שני דברים הללו, מחצית השקל וקבלת התורה שהם רומזים על ענין זה, כאמור.

שפחתה לאברהם אבינו ולא הצטערה כלל, כיון שהרגישה בשמחתו של אברהם כאילו היתה השמחה שלה עצמה, וכמו כן עשו הם כאשר השתתפו בצערם של ישראל, ובזכות זה ריחמו עליהם מן שמיא זכו לגאולה, וממילא כאשר יאחזו גם הם במדה זו ויבואו לתכלית האחדות באהבה גמורה, יזכו גם הם להגאל מכובד הגלות.

אליעזר רמז לרבקה על ענין האחדות שהיא היסוד של האמהות

ועל פי מהלך זה יוכשר לפרש ענין נוסף בפרשתו, מה דמצינו באליעזר שנתן לרבקה (בראשית כ"ב) 'זם זהב בקע משקלו, ושני צמידים על ידיה

מעשה פלא: בענין זיווג מן השמים

הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל סיפר מה שמעו מרבו הגדול הגאון מוויילנא זצ"ל מעשה פלא שבדידיה הוה עובדא, וכך היה מעשה: כאשר נסע הגאון במסעו המפורסם במטרה לעלות לארץ ישראל, הגיע אל העיר אמסטרדאם, ושם התאכסן בביתו של גביר אחד, אדם חשוב מוקיר רבנו ואיהו גופיה צורבא מרבנן, וגם בניו וחתניו היו תלמידי חכמים מופלגים ויראי שמים. הגאון שהה בביתו כשלושה שבועות וכאשר עמד להפרד מהם פנה אליו הגביר בבקשה: 'הנה זכינו לארח את רבינו בכאן כמה שבועות, ברצוני לבקש שמא ראה רבינו בהנהגתינו דבר מה אשר אינו כשורה, ימחול נא ויגיד לנו בטרם יסע למען נוכל לתקן את מעשינו'. נענה הגאון ואמר: 'זכיתם לבית של תורה וגדולה, וכל הנהגתכם על פי התורה הקדושה, בכל הימים אשר הייתי פה לא ראיתי שום פגם ודופי זולת דבר אחד, והוא מה שאמרו חז"ל ביבמות (ב"ב) 'האזהב את אשתו כגופו וכו' עליו הכתוב אומר 'וידעת כי שלום אהלך', ואילו אצלך ראיתי דבר פלא, שמיד כאשר אתה משכים בבוקר אתה טורח ומביא לה מים לנטילת ידיים, ומכין לה שתיה חמה, וכדומה, ונראה שאתה אזהבה עוד יותר מגופך, וזהו שלא כמו שאמרו חז"ל:

נענה העשיר ואמר בהתרגשות: 'אם ישמע רבינו את קורות חיי יבין היטב פשר הנהגתי, ופתח וסיפר שהוא נולד למשפחה חשובה, בעלי יחס לגדולי הדור, וגם אביו היה אדם חשוב, בהיותו כבן תשע לקחו גביר אחד כחתן לבתו שגם היא היתה אז כבת תשע, וקבעו את החתונה כאשר יהיו החתן והכלה בני ט"ו, בינתיים השקיע העשיר בהחתן וקנה לו בגדים יקרים ושאר דברים, הוא שכר לו מלמד תלמיד חכם שיעלהו יותר במעלות התורה, וכל הזמן דאג לכל צרכיו, אכן ברבות השנים הפסיד העשיר את נכסיו ונעשה יורה, עד שלא השיגה ידו לשלם הנדן, ובהתקרב מועד החתונה כאשר בא אבי החתן אל מחותנו ותבע ממנו את הנדן, נענה ואמר לו מפורשות שאין בידו לסלק את החתניו, כשמוע אבי החתן דברים אלו נטל את שטר התנאים וקרע אותו לנגד עיני המחותר וביטל את השידוך.

זמן קצר אחר כך התארס בשנית עם בתו של גביר אחר, אולם מיד לאחר הנישואין חלה ונפל למשכב, טובי הרופאים החזקו למיטתו והגביר שפך כספים מרובים לרפאות את חתנו אך לא הועיל, בראותו כי כן הוציא הגביר את חתנו מן הבית ושיכנו באחד ההקדשות, ושידלו לגרש את אשתו בגט.

אחר שנתגרש נשאר החתן בלא דואג וגואל, הוא הצטרף לחבורת עניים ונדד עמם לחזור על הפתחים, במשך הזמן הבחין אחד העניים שהוא תלמיד חכם ויודע ספר ועשה עמו עסק שהם ילכו שניהם יחדיו, הוא בתורת תלמיד חכם חולה, והוא בתורת הגבאי שלו, ויתחלקו יחד ברווחים, ואכן העסק עלה יפה והם הרוויחו סכומים נכבדים. באחד הערים פגשו בניו אחר המוביל עגלה שבה שוכבת אשה חולנית והוא מתרים את הציבור על זה הדרך. לאחר שבאו בדברים זה עם זה החליטו לילך ביחד, הם הלכו כך כמה שבועות ועם הזמן הכירו את זה את זה יותר עד שהחליטו החתן הגרוש והאשה החולנית להשתדך זה עם זה, אנשים טובים העמידו להם חופה ודאגו להם לצרכיהם המועטים ונשאו כדת משה וישראל.

בחזרה מן החתונה פרצה הכלה בככי מה, נבהל החתן ושאלה מדוע היא בוכה, ענתה הכלה ואמרה: 'הכיבד לא אבכה?! אבי היה פעם עשיר גדול ובהיותו בת תשע אירס אותי עם חתן נכבד ממשפחה מיוחסת, אחר כך ירד מנכסיו והצד השני ביטל את השידוך, זה גרם שחליתי מרוב צער והגעתי לשפל המצב זה, ועכשיו הוצרכתי להנשא אליך לעני חולה שני יודע מהיכן הוא בא ומאיזה משפחה מוצאו... כשמוע החתן דבר זה נרעש מאוד כי הבין שלפניו עומדת לא אחת מהכלה הראשונה, מן השמים דאגו לזווגם יחד כבתחילה. ודיבר עם הכלה עד שהוכיח לה שהוא הוא החתן המדובר ושמחתם גברה למעלה ראש. הם הקימו בית נאמן בישראל וזכו לבנים תלמידי חכמים, גם קרן מזלם הורם וזכו לעשירות מופלגת.

העשיר סיים את סיפורו ואמר: עכשיו יבין רבינו מדוע אני מכבד את אשתי כל כך, הלא היא סבלה ביני צער רב כל כך, ומן הדין הוא שאפצה אותה על כך... ע"כ המעשה.

ובזה נתקיים מה שאמרו חז"ל בקידושין (א) 'בעל אבידה מחזר על אבידתו', דכאן היה ממש ענין של 'השבת אבידה'.

ברכת מזל טוב

לידידנו הרבני הנכבד והמפואר הר"ר גרשון שלעזונגער הי"ו לרגל הולדות נכדו למזל טוב

לידידנו הרבני הנכבד והמפואר הר"ר משה יעקב מאשקאוויטש הי"ו לרגל נישואי בנו למזל טוב

לידידנו הרבני הנכבד והמפואר הר"ר חיים פארגעס הי"ו לרגל נישואי בתו למזל טוב

לידידנו הרבני הנכבד והמפואר הר"ר אברהם ישראל אלטר ויינשטאק הי"ו לרגל אירוסיו בנו למזל טוב